שיעור 1: מה יש בארנק? מטבעות ושטרות בישראל

נושא: מכירים את הכסף: מטבעות ושטרות · **מיומנות מרכזית:** זיהוי ומיון לפי תכונה (ערך) · **כלי עבודה מרכזי:** כרטיסי מטבעות מצוירים + טבלת מיון · 45 דקות

עיגון: מולדת, חברה ואזרחות – "אמצעי תשלום" ו"התפתחות הכסף" (חומרי משרד החינוך לכיתות ב'–ד', כאן כהיכרות ראשונה); מתמטיקה – מנייה וחיבור עד 20.

מטרות

- התלמידים יזהו את 6 המטבעות ואת 4 השטרות שבשימוש בישראל.
- התלמידים יסדרו מטבעות לפי ערכם ויגלו שמטבע גדול אינו תמיד שווה יותר.
- התלמידים יסבירו במילים שלהם למה משתמשים בכסף.

חומרים: כרטיסי מטבעות ושטרות מצוירים (מהדף להדפסה), שקיות קטנות, טבלת מיון, זכוכית מגדלת.

מהלך

זמן	שלב	מה עושים
7 דק'	**פתיחה**	סיפור קצר: סבתא של נועה שולחת אותה למכולת. מה היא צריכה לקחת? שאלה לכיתה: מה זה כסף ולמה צריך אותו? נשער יחד מה היה קורה בלי כסף.
13 דק'	**התנסות**	בזוגות: כל זוג מקבל שקית עם כרטיסי מטבעות. ממיינים לפי צבע, לפי צורה ולפי המספר שכתוב. בודקים בזכוכית מגדלת את הכרטיסים המצוירים ואת הדפוסים.
10 דק'	**המשגה**	מסדרים יחד על הלוח מהערך הקטן לגדול: 10 אגורות, חצי שקל, 1 ₪, 2 ₪, 5 ₪, 10 ₪. מגלים: מטבע 1 ₪ קטן ממטבע 10 אגורות – אבל שווה יותר. המילה החשובה: ערך.
10 דק'	**יישום**	משחק "מה שווה יותר?" במסך החכם (במשחק בעמוד הזה) ומשימה 1 בדף העבודה.
5 דק'	**סיכום**	כל ילד מראה כרטיס ואומר: "זה מטבע של ___. הוא שווה יותר מ־___". שאלת רפלקציה: מה הפתיע אותי היום?

התאמה: תמיכה: עבודה רק עם 1, 2, 5, 10 ₪. העשרה: כמה מטבעות של 2 ₪ צריך כדי שיהיה 10 ₪?

מדד הצלחה: התלמיד מסדר 4 מטבעות לפי ערך ומסביר שערך אינו גודל.

🎯 **העיקרון הפדגוגי בשיעור:** אחריות אישית – כל ילד משלם בעצמו בחנות הכיתה ובודק בעצמו שהסכום מדויק. חקר רב תחומי – מתמטיקה (מנייה וחיבור), מולדת (התפתחות הכסף) ותכנון קופה בחדר ה-STEM. מעורבות חברתית וסביבתית – משחק תפקידים של מוכר וקונה שבו מכבדים את התור ואת הכסף של אחרים.

שיעור 2: החנות של הכיתה – משלמים סכום מדויק

נושא: מכירים את הכסף: מטבעות ושטרות · **מיומנות מרכזית:** חיבור סכומים קטנים · **כלי עבודה מרכזי:** חנות כיתתית + מטבעות מצוירים · 45 דקות

עיגון: מולדת, חברה ואזרחות – "אמצעי תשלום" ו"התפתחות הכסף" (חומרי משרד החינוך לכיתות ב׳–ד׳, כאן כהיכרות ראשונה); מתמטיקה – מנייה וחיבור עד 20.

מטרות

- התלמידים ירכיבו סכום של עד 20 ₪ ממטבעות שונים.
- התלמידים יבדקו שהסכום ששילמו שווה למחיר.

חומרים: פריטים מהכיתה עם תוויות מחיר (1–20 ₪), כרטיסי מטבעות, קופה מקרטון.

מהלך

זמן	שלב	מה עושים
5 דק׳	**פתיחה**	מראים תווית מחיר "7 ₪". שאלה: באילו מטבעות אפשר לשלם 7 ₪? נשער כמה דרכים יש.
15 דק׳	**התנסות**	חנות הכיתה: תלמידים מתחלפים בתפקיד מוכר וקונה. הקונה משלם סכום מדויק, המוכר בודק בעזרת מנייה.
10 דק׳	**המשגה**	רושמים על הלוח: 7 = 5 + 2 = 5 + 1 + 1 = 2 + 2 + 2 + 1. מגלים שיש כמה דרכים לשלם אותו מחיר.
10 דק׳	**יישום**	"החנות של הכיתה" במסך (המשחק בעמוד) ומשימה 2 בדף העבודה.
5 דק׳	**סיכום**	מה למדנו? איך בודקים ששילמנו בדיוק? כל ילד אומר דרך אחת לשלם 10 ₪.

התאמה: תמיכה: מחירים עד 10 ₪. העשרה: לשלם במספר הקטן ביותר של מטבעות.

מדד הצלחה: התלמיד משלם 3 מחירים שונים בסכום מדויק.

🎯 **העיקרון הפדגוגי בשיעור:** אחריות אישית – כל ילד משלם בעצמו בחנות הכיתה ובודק בעצמו שהסכום מדויק. חקר רב תחומי – מתמטיקה (מנייה וחיבור), מולדת (התפתחות הכסף) ותכנון קופה בחדר ה-STEM. מעורבות חברתית וסביבתית – משחק תפקידים של מוכר וקונה שבו מכבדים את התור ואת הכסף של אחרים.

תשובות למורה – כיתה א׳

דף העבודה

1. 10 אגורות, חצי שקל, 1 ₪, 2 ₪, 5 ₪, 10 ₪.
2. מחברת 7 ₪: 2+5. בלון 4 ₪: 2+2. דובי 10 ₪: 5+5.
3. סדר: 10 אגורות (1), 1 ₪ (2), 2 ₪ (3), 5 ₪ (4).

משימות פתוחות ורפלקציה – אין תשובה אחת.

השאלון באתר

1. איזה מטבע שווה יותר? – **1 שקל**
2. מטבע גדול תמיד שווה יותר? – **לא**
3. כמה זה 5 ₪ ועוד 2 ₪? – **7 ₪**
4. באיזה שטר יש את הערך הקטן ביותר בישראל? – **20 ₪**
5. כדי לשלם 10 ₪ אפשר לתת: – **5 ₪ ועוד 5 ₪**

🛠️ STEM

מתכננים קופת חיסכון: מודדים בסרגל את המטבע הגדול ביותר בכיתה (5 ₪ או 10 ₪) ומתכננים חריץ שהוא יעבור בו. גוזרים את הקופה במכונת החיתוך מקרטון, או מדפיסים מכסה עם חריץ במדפסת התלת־ממד – ובודקים: האם כל המטבעות עוברים?

בטיחות: מכונת החיתוך והמדפסת – רק בהשגחת מבוגר.

🎬 סרטון

הילימוד – כלכלה לילדים, פרק 2: מה זה כסף? – HiliMood – הילימוד (YouTube): https://www.youtube.com/watch?v=YhVwuJoY3ic

מקורות

- חינוך פיננסי – מולדת, חברה ואזרחות יסודי, משרד החינוך: https://pop.education.gov.il/tchumey_daat/moledet_hevra_ezrahut/yesodi/noseem_nilmadim/hinuch_pinansi
- חינוך פיננסי יסודי – מרחב פדגוגי, משרד החינוך: https://pop.education.gov.il/tchumey_daat/financial-education/junior-high/enrichment/financial-education-elementary/
- "כסף קטן" – ספרוני חינוך פיננסי לילדים, בנק ישראל: https://www.boi.org.il/information/community-relations/small-moneyar/
- סרטוני "רגע של חינוך פיננסי", בנק ישראל: https://www.boi.org.il/publications/video/a-moment-of-financial-education/